

Filippinene: Foreldreansvar for «illegitime» barn

- Etternavn og foreldreansvar for barn født utenfor ekteskap
- Foreldreansvar for barn født innenfor et ugyldig eller annullert ekteskap
- Behov for fars samtykke når mor har foreldreansvaret

Bakgrunn

Den filippinske sivilloven og familieloven (Civil Code 1949 og Family Code 1987) definerer barn som «legitime» eller «illegitime» avhengig av foreldrenes sivilstatus på barnets unnnfanges- eller fødselstidspunkt. Det grunnleggende prinsippet er nedfelt i sivillovens Tittel VIII kapittel 4 samt i familielovens § 165, hvor det står at «barn unnnfanget og født utenfor et gyldig ekteskap er illegitime med mindre noe annet presiseres i denne loven».

I det følgende presenteres en del forhold av relevans for fordeling av foreldreansvar for illegitime barn. Temaet er imidlertid komplekst, og ulike bestemmelser på ulike nivåer kan være relevante i ulike typer saker. En utfyllende redegjørelse for disse ligger utenfor denne responsens rammer.

Foreldreansvar for barn født innenfor et ugyldig eller annullert ekteskap

Skilsmisse er ulovlig i Filippinene, men det er mulig å annullere visse ekteskap. Hva gjelder statusen til barn født innenfor et ekteskap som seinere blir annullert, har grunnlaget for annulleringen avgjørende betydning. Et sentralt skille går mellom ekteskap som var «void from the beginning», altså aldri gyldige, og ekteskap som kan omstøtes («voidable») på grunn av forhold som er oppdaget eller oppstått i etterkant. Skillet har følgende betydning for et barns status;

- Barn født i et omstøtelig ekteskap (familielovens § 45(1)-(6)) som seinere har blitt annullert, anses som **legitime**.
- For ugyldige ekteskap («void from the beginning») er hovedregelen at barna blir **illegitime**. Dette følger av familielovens § 35, § 37 eller § 38.

Unntak fra denne regelen er barn unnfanget eller født i et ekteskap som defineres som ugyldig i medhold av § 36, altså med henvisning til en av partenes «psykologiske udyktighet». Disse anses som **legitime** i medhold av § 54. Ifølge BBC (McGeown 2011) er annullering på grunnlag av § 36 ikke uvanlig blant filippinere som vil oppløse ekteskapet sitt og som har råd til de høye advokatutgiftene.

- Selv om skilsmisse er ulovlig i Filippinene, er formell separasjon mulig. Barn født før en formell separasjon (§ 55) er **legitime**. Foreldreansvaret skal i henhold til § 63(3) tildeles «den uskyldige parten» i samsvar med § 213, som fastslår at spørsmålet om foreldreansvar skal avgjøres av en domstol.

Som det framgår nedenfor, har mor i henhold til familieloven foreldreansvaret alene for de barna som her er definert som illegitime.

Etternavn og foreldreansvar for barn født utenfor ekteskap

For barn født etter den reviderte familielovens ikrafttredelse 3. august 1988, er den generelle regelen at «The father and the mother shall jointly exercise parental authority over the persons of their common children» (Family Code 1987, § 211), altså at foreldre har delt foreldreansvar. Presumpsjonen er imidlertid at de er gift. Når foreldrene *ikke* er gift, er det § 176 (revidert ved Republic Act No. 9255 2004) som gjelder. Bestemmelsen fastslår at mor har foreldreansvaret for illegitime barn og at de skal ha hennes etternavn:

Illegitimate children shall use the surname and shall be under the parental authority of their mother [...]. However, illegitimate children may use the surname of their father if their filiation has been expressly recognized by the father through the record of birth appearing in the civil register, or when an admission in a public document or private handwritten instrument is made by the father. Provided, the father has the right to institute an action before the regular courts to prove non-filiation during his lifetime. [...].

Et illegitimt barns far kan vedkjenne seg farskapet¹, men barnet forblir like fullt illegitimt og mor har fortsatt foreldreansvaret alene. I henhold til sivillovens § 282 og familielovens § 176 har et barn som har blitt anerkjent av far rett til å ta fars etternavn:

Art. 282. A recognized natural child has the right:

---

¹ Vedkjennelse av farskap skal framgå av en annotasjon i margen eller på baksida av barnets fødselsattest.

(1) To bear the surname of the parent recognizing him (Civil code 1949)

Art. 176. [...] illegitimate children may use the surname of their father if their filiation has been expressly recognized by the father through the record of birth appearing in the civil register, **or** when an admission in a public document or private handwritten instrument is made by the father (Family Code 1987, Landinfos utheving).

Det er usikkert hvordan det uthevede «or» i § 176 skal forstås. Public Attorney's Office² (Acosta 2014) har tolket det som «eller»:

[...] an illegitimate child who has been expressly recognized by the father through the child's birth certificate **or** through an admission in a public document, such as an affidavit or a private handwritten instrument, may use the surname of the father.

Det filippinske folkeregisteret, Philippine Statistics Authority (2012), skriver på sin side at en vedkjennelse av farskapet alene ikke er tilstrekkelig for at barnet kan ta fars etternavn:

The father of an illegitimate child who wishes to have his name indicated in item 13 of the Certificate of Live Birth shall execute an affidavit of Admission of Paternity in lieu of the affidavit of acknowledgement. The purpose of affidavit of admission of paternity is for the support and succession only, and it **does not entitle** the illegitimate child to use the surname of his father (Landinfos utheving).

I henhold til Philippine Statistics Authority, ser det altså ut til at ordet «or» i lovens § 176 må forstås som «og», slik at hvis et illegitimt barn skal ta fars etternavn, må far *både* vedkjenne seg farskapet og be skriftlig om at hans navn skal brukes.

Praksis er stipulert i Administrative Order No 1 2016 som fastsetter reglene for implementering av Republic Act No. 9255 (det vil si den reviderte § 176). I henhold til denne må følgende dokumenter leveres når et illegitimt barn skal søke om å få fars etternavn (Rule 3 (3,2)):

- En «Affidavit of Admission of Paternity», altså et dokument der far vedkjenner seg barnet.
- Et av far håndskrevet og signert dokument («Private Handwritten Instrument») der han «expressly recognizes the paternity of the child» (se Rule 2 (2,2)).

---

² Public Attorney's Office (PAO) er et statlig organ for fri rettshjelp i Filippinene, se www.pao.gov.ph. Kontoret har en fast spalte i Manila Times der de svarer på lesernes spørsmål.

- En «Affidavit to Use Surname of the Father» som er barnets søknad (skrevet eller attestert av mor).

Usikkerheten rundt tolkningen av ordet «or» i lovens § 176 avklares slik Landinfo leser det ikke endelig av Administrative Order No 1 2016.

I henhold til Rule 8 (1,3) i Administrative Order No. 1 er det mor, som i utgangspunktet har fullt foreldreansvar for et illegitimt barn, som skal søke om et eventuelt navnebytte («execute the AUSF») for barn under sju år. Barn som har fylt sju år kan søke selv, men mor må fortsatt godkjenne («attest») søknaden:

8.1 As a rule, an illegitimate child not acknowledged by the father shall use the surname of the mother.

8.2 Illegitimate child acknowledged by the father shall use the surname of the mother if no AUSF is executed.

8.3 An illegitimate child aged 0-6 years old acknowledged by the father shall use the surname of the father, if the mother or the guardian, in the absence of the mother, executes the AUSF.

8.4 An illegitimate child aged 7 to 17 years old acknowledged by the father shall use the surname of the father if the child executes an AUSF fully aware of its consequence as attested by the mother or guardian.

Navnebytte påvirker ikke foreldreansvaret

Filippinenes ambassade i Norge (telefonsamtale, mai 2020) mener at et navnebytte der et illegitimt barn får fars etternavn også betyr at foreldreansvaret er delt. Landinfo er imidlertid ikke kjent med lovbestemmelser eller andre kilder som fastslår en slik sammenheng mellom navn og foreldreansvar.

Public Attorney's Office har ved flere anledninger uttalt seg om dette temaet, for eksempel i september 2014:

It is clear then, that the father of an illegitimate child is obliged to support the child. He may also allow the child to use his surname. As for parental authority, which includes custody, it shall remain with the mother (Acosta 2014).

Likeledes nevner det filippinske advokatfirmaet Duran-Schulze (u.å.) kun mors omsorgssvikt som et forhold som gjør at far kan få foreldreansvar for et illegitimt barn. Han har imidlertid normalt samværsrett.

Dette betyr altså at:

- Et barn født utenfor ekteskap, skal ha mors etternavn og mor har foreldreansvaret alene.

- Det er usikkert hvordan et barn født utenfor ekteskap, hvis far har vedkjent seg det, kan ta fars etternavn. Tolkningen av ordet «or» i familielovens § 176 er uklar.
- Et barn født utenfor ekteskap kan ta fars etternavn om far har akseptert farskapet og begge foreldre (alternativt far samt barnet med godkjenning fra mor) skriftlig har begjært at barnet skal ha hans etternavn. Mor har imidlertid fortsatt foreldreansvaret alene (med mindre andre juridiske steg er tatt til motsatt effekt).

Giftemål eller dom kan gi far (del i) foreldreansvaret

Et barn født utenfor ekteskap er illegitimt, uansett hvis etternavn det har. Illegitime barn kan imidlertid legitimeres. For å «legitimere» et illegitimt barn, er det et krav at foreldrene gifter seg (Civil Code 1947, § 270; Family Code 1987, § 178; Philippine Statistics Authority 2012). Et annet krav er at ingen av foreldrene på unnfangelsestidspunktet var gift med en tredjepart («were not disqualified by any impediments to marry each other») (Family Code 1987, § 177).

Sivillovens § 272 og familielovens § 179 fastslår at legitimerede barn «shall enjoy the same rights as legitimate children». Landinfo tolker dette dithen at legitimering av et barn også medfører at mor og far får delt foreldreansvar.

Hvis et illegitimt barns far mener at mor er uskikket til å ta seg av barnet, kan han søke retten om å overta foreldreansvaret. Public Attorney's Office (Acosta 2014) siterer filippinsk høyesterett og framholder at «only the most compelling of reasons» (som omsorgssvikt, rusavhengighet og mishandling, men også «unemployment, immorality [...] and affliction with a communicable disease») kan åpne for at en domstol fradømmer mor foreldreansvaret og overfører det til en annen, eksempelvis far.

Far må således gifte seg med mor og derigjennom legitimere barnet, for å få delt foreldreansvar. Han kan altså også i visse tilfeller – ved dom – bli tilkjent foreldreansvaret alene (Acosta 2015).

Ikke behov for å innhente fars samtykke når mor har foreldreansvaret

Den som har foreldreansvaret alene, kan ta alle avgjørelser på vegne av barnet uten å måtte innhente den andre forelderens samtykke, selv om denne har samværsrett. En far som vedkjenner seg farskapet, har samværsrett med barnet (Acosta 2015) og barnets foreldre kan enes seg imellom om betingelsene for samværet. Om foreldrene ikke kommer til enighet, må far gå til en domstol og be denne fastsette betingelsene (Norges ambassade i Filippinene, e-post 2012).

Samværsrett gir altså ikke rett til medbestemmelse. Dette gjelder også hvis den som har foreldreansvaret vil emigrere med barnet til et annet land.

To dommer fra filippinsk rett fastslår mors rett til å ta avgjørelser på illegitime barns vegne samt at fars samtykke ikke er påkrevd for at barnet skal kunne emigrere med sin mor:

- Silva v. Court of Appeals (G.R. No. 114742, 1997) opprettholder fars samværsrett («visitation rights») med sine illegitime barn, men fastslår at dette ikke hindrer mor i å emigrere til Nederland med barna, gitt at hun har foreldreansvaret alene (Supreme Court 1997).
- Briones v. Miguel (G.R. No. 156343, 2004) fastslår at «an illegitimate child is under the sole parental authority of the mother». I utøvelsen av dette ansvaret har hun rett til å ha barnet hos seg. Retten vil ikke frarøve henne foreldreansvaret med mindre en tungtveiende grunn viser henne uskikket til å utøve slikt ansvar og omsorg (Supreme Court 2004).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

Acosta, P. (2014, 29. september). Exceptions to mother alone having custody of illegitimate child. *The Manila Times*. Tilgjengelig fra <https://www.manilatimes.net/2014/09/29/legal-advice/dearpao/exceptions-to-mother-alone-having-custody-of-illegitimate-child/130536/> [lastet ned 8. juli 2020]

Acosta, P. (2015, 26. januar). Legal basis for custody of an illegitimate child. *The Manila Times*. Tilgjengelig fra <https://www.manilatimes.net/2015/01/26/legal-advice/dearpao/legal-basis-custody-illegitimate-child/158067/> [lastet ned 9. juli 2020]

- Administrative Order No 1 (2016, 22. mars). *Revised Implementing Rules And Regulations Of Republic Act No. 9255*. Tilgjengelig fra <https://psa.gov.ph/civilregistration/republic-act-9255> [lastet ned 15. juli 2020]
- [Civil Code] (1949, 18. juni). *An Act To Ordain And Institute The Civil Code Of The Philippines*. Tilgjengelig fra https://lawphil.net/statutes/repacts/ra1949/ra_386_1949.html [lastet ned 15. juli 2020]
- Duran-Schulze (u.å.). *What are the custody rights of an illegitimate child's father?* Taguig: Duran-Schulze. Tilgjengelig fra <https://www.duranschulze.com/what-are-the-custody-rights-of-an-illegitimate-childs-father/> [lastet ned 15. juli 2020]
- [Family Code] (1987, 6. juli). *The Family Code of the Philippines*. Tilgjengelig fra <https://www.officialgazette.gov.ph/1987/07/06/executive-order-no-209-s-1987/> [lastet ned 15. juli 2020]
- McGeown, K. (2011, 11. juni). How to split when divorce is banned. *BBC*. Tilgjengelig fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/from_our_own_correspondent/9509519.stm [lastet ned 15. juli 2020]
- Philippine Statistics Authority (2012, 2. januar). *Legitimation*. Manila: Philippine Statistics Authority. Tilgjengelig fra <https://psa.gov.ph/civilregistration/legitimation> [lastet ned 15. juli 2020]
- [Republic Act No. 9255] (2004, 24. februar). *An Act Allowing Illegitimate Children To Use The Surname Of Their Father, Amending For The Purpose Article 176 Of Executive Order No. 209, Otherwise Known As The "Family Code Of The Philippines"*. Tilgjengelig fra https://lawphil.net/statutes/repacts/ra2004/ra_9255_2004.html [lastet ned 8. juli 2020]
- Supreme Court of the Philippines (1997, 17. juli). *CARLITOS E. SILVA, petitioner, vs. HON. COURT OF APPEALS and SUZANNE T. GONZALES, respondents*. Manila: Supreme Court of the Philippines. Tilgjengelig fra <https://www.chanrobles.com/cralaw/1997julydecisions.php?id=526> [lastet ned 15. juli 2020]
- Supreme Court of the Philippines (2004, 18. oktober). *JOEY D. BRIONES, petitioner, vs. MARICEL P. MIGUEL, FRANCISCA P. MIGUEL and LORETA P. MIGUEL, respondents*. Manila: Supreme Court of the Philippines. Tilgjengelig fra <http://elibrary.judiciary.gov.ph/thebookshelf/showdocs/1/46200> [lastet ned 15. juli 2020]

Muntlige kilder

Filippinenes ambassade i Norge. Telefonsamtale 8. mai 2020.

Norges ambassade i Filippinene. E-post 21. desember 2012.

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.